

Tweede Kamer der Staten-Generaal
t.a.v. de leden van de vaste commissie Economische Zaken en Klimaat
Postbus 20018
2500 EA 'S-GRAVENHAGE

DATUM 04-02-2020
KENMERK 2020/JN/nk/006
ONDERWERP AO Energie en Klimaat (12 februari)

Geachte leden van de vaste commissie voor Economische Zaken en Klimaat,

Op 12 februari staat het AO Energie en Klimaat op de Kameragenda. FME, de ondernemersorganisatie voor de Nederlandse technologische industrie, vertegenwoordigt bedrijven die de komende jaren de CO₂-uitstoot moeten verminderen. Daarnaast vertegenwoordigen wij ook bedrijven die technieken ontwikkelen voor een grootschalige CO₂-reductie in de industrie, gebouwde omgeving, mobiliteit en elektriciteitssector. Doordat beide werelden in onze achterban zijn gevestigd, hebben wij een realistisch beeld over de energietransitie. Vanuit dit perspectief vragen wij aandacht voor de volgende zaken voor het AO Energie en Klimaat:

1. Energiebesparing: nationale doelstellingen rondom energieverbruik worden niet gehaald
2. KEV 2019: Nederlandse maakindustrie profiteert onvoldoende van de energietransitie
3. Green Deal: toewerken naar een Europees grondstoffenbeleid

1. Energiebesparing

FME heeft al meerdere malen haar zorgen geuit over het gebrek aan aandacht voor energiebesparing in het Klimaatakkoord. Waar het Klimaatakkoord volop plannen presenteert voor het opwekken van duurzame energie, zijn er maar weinig acties gericht op het besparen van energie. En dat is zonde, immers: energie die wordt bespaard, hoeft ook niet te worden opgewekt. Nu concludeert ook het PBL in de Klimaat en Energieverkenning 2019 (KEV) dat de inzet op energiebesparing vanuit het Klimaatakkoord te beperkt is. Dit heeft als gevolg dat het energiebesparingstempo voor de periode 2020-2030 daalt van 1,5% naar 0,9%. Als reden hiervoor geeft het PBL aan dat ten opzichte van het Energieakkoord uit 2013, waarin een besparingsbeleid voor de periode 2013-2020 is opgesteld, in het Klimaatakkoord geen nieuw besparingsbeleid is geformuleerd voor de periode 2020-2030. Hierdoor valt het energiebesparingstempo de komende jaren tegen, met grote consequenties voor Nederlandse klimaatdoelstellingen als gevolg. Zo concludeert PBL in de KEV 2019 dat: *“Het veronderstelde beleid ontoereikend is om de indicatieve nationale bijdragen voor 2030 – finaal en primair gebruik – te halen”* (p. 17). Een zwaardere inzet op energiebesparing is daarom noodzakelijk.

Te meer omdat het potentieel van energiebesparing voor het behalen van onze nationale klimaatdoelstellingen groot is. Zo is FME inmiddels een validatiestudie aan het uitvoeren naar het plan 6-25, waarin de industrie via energiebesparende technieken 6 Mton CO₂ kan besparen in 2025. Ook vanuit werkgelegenheidsperspectief is het verstandig om te investeren in energiebesparende technieken. De KEV 2019 stelt namelijk dat met name activiteiten gerelateerd aan energiebesparing resulteren in relatief veel vraag naar arbeid in Nederland. De werkgelegenheid voor energiebesparing steeg tussen 2014 en 2017 met circa 25%. Zowel vanuit klimaattoegpunt als vanuit werkgelegenheidsperspectief is een stevige inzet op energiebesparing gewenst.

De overheid kan zelf, vanuit haar rol als launching customer, een stevige inzet op energiebesparing aanjagen. Wij steunen daarom de motie van Van der Lee/Mulder waarin o.a. de overheid wordt verzocht om het goede voorbeeld te stellen door over te stappen naar ledverlichting in al haar

gebouwen en installaties. Naast ledverlichting zijn er nog veel andere energiebesparende technieken die de overheid kan inzetten om het energieverbruik in overheidsgebouwen en installaties te beperken. FME zou graag willen horen welke energiebesparende technieken de overheid reeds heeft ingezet en welke besparende technieken zij voornemens zijn om toe te passen.

- *FME vraagt het kabinet welke extra energiebesparende maatregelen moeten worden genomen zodat de vastgestelde nationale bijdragen voor 2030 worden gehaald en hoe het kabinet, vanuit haar rol als launching customer, een versterkte inzet op energiebesparing wil gaan aanjagen.*

2. Klimaat en Energieverkenning 2019

FME is van mening dat er in de laatste jaren een gebrek is geweest aan een gericht technologiebeleid op het terrein van de energietransitie. Zo liep Nederland ooit voorop in de productie van windmolens, maar door het ontbreken van stimuleringsregelingen kon er geen thuismarkt gecreëerd worden. Vervolgens zijn Nederlandse windmolenfabrikanten opgekocht door landen zoals Denemarken. Hetzelfde zien we ook terug bij ontwikkeling van zonnepanelen: 60% van de zonnepanelen in de wereld zijn gebaseerd op Nederlandse technologie, maar onze economie heeft hier helaas maar beperkt van geprofiteerd.

Ook nu maken wij ons zorgen. Het principe van kosteneffectiviteit, maximale CO₂-reductie tegen minimale kosten, staat centraal bij de energietransitie. Door op kosteneffectiviteit te sturen in subsidieregelingen, is het de vraag of de Nederlandse maakindustrie voldoende kan profiteren, vooral wanneer blijkt dat buitenlandse technieken goedkoper zijn. Hierdoor waarborgen we wellicht op korte termijn de betaalbaarheid van de energietransitie, maar op lange termijn dreigt de betaalbaarheid onder druk te staan omdat er geen extra banen zijn gecreëerd, marktkansen niet zijn benut en daardoor de potentiële groei die gebonden is aan de energietransitie, niet is waargemaakt.

Onze zorg wordt bevestigd in de Klimaat en Energieverkenning 2019, waarin het volgende staat: *“Een groot deel van de gebruikte energietechnologie wordt geïmporteerd, waardoor dit niet resulteert in vraag naar arbeid in Nederland om deze technologie te produceren” (p. 194).* Volgens het PBL verklaart dit mede de daling van de totale verwachte vraag naar arbeid in Nederland tot 2030. Het doel uit het Energieakkoord 2013 om in de periode 2014-2020 tenminste 90.000 arbeidsjaren extra te realiseren wordt o.a. hierdoor niet gehaald. Gelet op bovenstaande indicaties wil FME dat het kabinet zich in de verdere uitwerking van de groeibrief uitspreekt over hoe de overheid ervoor gaat zorgen dat de Nederlandse maakindustrie profiteert van de energietransitie en hoe dit via beleid wordt gestimuleerd. Hiermee worden de beloftes uit het Klimaatakkoord (:klimaatbeleid wordt zo vorm gegeven dat dat investeringen en verdiensten in Nederland neerslaan) waargemaakt en wordt het verdienvermogen van de Nederlandse maakindustrie versterkt.

- *FME vraagt het kabinet om in de uitwerking van de groeibrief aan te geven hoe ervoor gezorgd wordt dat de Nederlandse maakindustrie gaat profiteren van de energietransitie en hoe dit via beleid zal worden gestimuleerd.*

3. Green Deal

FME heeft met belangstelling kennisgenomen van de Europese klimaatplannen in de Green Deal. De Europese ambities sluiten goed aan bij de nationale klimaatambities waardoor de Nederlandse concurrentiepositie gewaarborgd blijft. Wel vraagt FME aandacht voor de totstandkoming een Europees grondstoffenbeleid in de uitwerking van de Green Deal. Kritieke grondstoffen en zeldzame

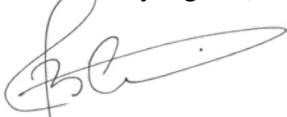
aardmetalen zijn onmisbaar voor het welslagen van de energietransitie. Deze materialen krijgen hiermee grote strategische, economische en geopolitieke waarde. China heeft in de afgelopen jaren een invloedrijke positie opgebouwd op de wereldmarkt voor kritieke grondstoffen en zeldzame aardmetalen, zoals bijv. lithium (20% / batterijenproductie). Voor zowel Nederland als Europa is het noodzakelijk onze grondstoffenafhankelijkheid van externe spelers te verminderen. Om de toevoer van dit soort grondstoffen richting de EU meer zeker te gaan stellen, pleit FME ervoor dat Nederland en Europa een eigen grondstoffenstrategie moeten ontwikkelen. Via structureel en gericht beleid moet in kaart worden gebracht aan welke grondstoffen in de komende jaren behoefte is voor de opbouw van welke strategische sectoren en in welke hoeveelheden deze beschikbaar moet zijn. Daarnaast moet zowel in Nederland als Europa worden ingezet op het ontwikkelen van de eigen (industriële) circulaire economie. Materiaalafhankelijkheid kan worden gereduceerd middels slim hergebruik, grondstofbesparend ontwerpen, energiebesparing en meer procesefficiency.

- *FME vraagt uw Kamer om de minister aan te sporen om het voortouw te nemen voor de totstandkoming van een paragraaf 'Europees grondstoffenbeleid' in de uitwerking van de Europese Green Deal.*

Afsluiting

Graag verzoeken wij u de voorliggende punten te betrekken bij de behandeling van het AO Energie en Klimaat. Mocht u naar aanleiding hiervan vragen hebben, dan kunt u contact opnemen met de Public Affairs adviseur van FME: Jeroen Neefs via jeroen.neefs@fme.nl, 06-53158493.

Met vriendelijke groet,

Ineke Dezentjé Hamming-Bluemink
Voorzitter FME